خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۲۵ مهر ۱۳۹۶ . ۲۶ محرم ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۶۶۰

توسعه روستایی به طور معمول فرایند ارتقای کیفیت زندگی و وضعیت اقتصادی مردم روستاست. به طور سنتی توسعه روستایی بر بهره‌گیری از منابع طبیعی سرزمینی نظیر کشاورزی و دامداری متمرکز بوده است. برای ایجاد توسعه پایدار روستا نیاز به این وجود دارد که روش‌های نوین و بهره‌ور را به روستاییان آموزش داد، نه این که به روش‌های غیرمرتبط و بی‌فایده همچون مشاغل غیر روستایی دست زد.

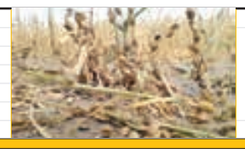

توسعه روستایی با اصلاح شیوه‌ها نه از بین بردن آن

گزارش خراسان از اجرای طرح ترسیب کربن در ۲/۵ میلیون هکتار از روستاهای کشور

نسخه پیچی سوال برانگیز سازمان ملل برای روستاهای ایران

سینا واحدی
international@khorasannews.com

طرح ترسیب کربن به روند ذخیره کربن موجود در هوا، خاک و گیاهان گفته می‌شود. هدف نهایی این طرح نیز ارائه یک الگوی اقتصادی برای رسوب دادن کربن در جو و کاهش گازهای گلخانه‌ای است. اما در پی اجرای این طرح، در کشورهای مختلف اتفاقات دیگری رخ داده است. طرح ترسیب به طور عملی در کشور ما حدود ۱۴ سال است که آغاز شده و همچنان ادامه دارد. شواهد نشانگر آن است که همکاری نهادهای بین المللی با کشورمان نه تنها منجر به نتیجه واقعی و مفید نشده بلکه تغییر الگوهای زندگی روستایی را درپی داشته است. طبق توضیح طرح ترسیب، ترسیب کربن به روند ذخیره کربن موجود در هوا، خاک و گیاهان گفته می‌شود. هدف نهایی طرح، ارائه یک الگوی اجتماعی - اقتصادی برای رسوب کربن در جو است. طرح با رویکرد محیط‌زیستی شروع می‌شود و با بررسی ظرفیت‌های اکولوژیکی ادامه پیدا می‌کند. در آن نیازهای اجتماعی احصا و با اجرای برنامه اجتماعی - اقتصادی برای ترسیب کربن و معرفی مشاغل جایگزین به روستاییان ختم می‌شود. برنامه‌ریزی طرح ترسیب کربن در کشور ۲/۵ میلیون هکتار است. طرح ترسیب کربن در کشور اوایل سال ۱۳۸۲ در سربیشه خراسان جنوبی آغاز شد. طرح ترسیب کربن کشور از اوایل سال ۱۳۸۲ با همکاری دفتر عمران ملل متحد(UNDP)، تسهیلات زیست محیطی جهانی (GEF) و دولت جمهوری اسلامی ایران در منطقه حسین آباد غیناب شهرستان سر بیشه استان خراسان جنوبی شروع شد و هدف آن، توسعه الگوی احیای مشارکتی مراتع و افزایش میزان ظرفیت جذب دی اکسید کربن در مراتع تخریب شده و همزمان کاهش محرومیت جوامع محلی منطقه بود. در راستای اجرای این پروژه، گروه‌های توسعه روستا و صندوق‌های اعتباری خرد برای کاهش فشار بر منابع طبیعی در روستاهای تحت پوشش این طرح ایجاد شد. در سال ۱۳۹۰ این طرح به استان‌های کرمان و تهران رسید. سپس در سال ۱۳۹۲ در استان‌های البرز، سمنان، مرکزی و بوشهر نیز اجرا شد. هم‌اکنون این طرح با نام «طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی» (تعمیم ترسیب کربن) در ۱۷ استان کشور شامل استان‌های تهران، البرز، کرمان، سمنان، بوشهر، مرکزی، خراسان رضوی، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، آذربایجان غربی، گلستان، اصفهان، یزد، فارس، ایلام، قم و سیستان و بلوچستان تعمیم یافته است. همچنین با امضای تفاهم‌نامه فاز سوم طرح ترسیب کربن در تاریخ ۲۷ خرداد ۹۶، قرار بر این شد تا این طرح در پنج منطقه از استان‌های گلستان، خراسان شمالی، یزد و خراسان جنوبی نیز اجرایی شود. اجرای پروژه تعمیم ترسیب کربن استان خراسان رضوی در آذرماه سال ۹۲ در شهرستان بجستان در مساحتی بیش از ۲۰۲ هزار هکتار آغاز شد. اما به استناد صحبت‌های مدیر طرح برای احیا و حفظ مراتع و جلوگیری از نابودی منابع طبیعی به کشاورزان گفته می‌شود تا به مشاغل دیگری بپردازند، تا خود آن‌ها با کاهش دام و کاهش استفاده از منابع طبیعی به حفظ منابع کمک کنند. شاید در نگاه اول این رویکرد منفی نباشد، اما در عمل با این مسئله مواجه هستیم که با تغییر شغل از کشاورزی به موارد دیگر و از طرف دیگر نبود بازار در عمل روستاییان را بیکار خواهیم کرد. با مراجعه به سایت سازمان عمران ملل متحد* مشاهده می‌کنیم که تنها کشورهای ایران و آذربایجان ذیل طرح ترسیب کربن فعال هستند. در پی گزارش ۲۵ مرداد خراسان با عنوان «طرح ترسیب کربن؛ تغییر در سبک زندگی روستاییان یا حفظ منابع طبیعی؟» با واکنش مسئولان همراه و از روزنامه برای بازدید میدانی دعوت شد. این بار با مراجعه میدانی به منطقه و بازدید از ۳ روستای منطقه بجستان با اهالی روستا به گفت و گو پرداخته و آثار این طرح را بررسی کرده است. شواهد موجود و گفته‌های اهالی و مسئولان روستا گواه این است که طرح با مسائل و مشکلات بسیار مهمی همراه است.

■ بجستان منطقه پایلوت طرح در استان

شهرستان بجستان با ۲۰۲ هزار هکتار مساحت منطقه پایلوت اجرای پروژه تعمیم ترسیب کربن در خراسان رضوی است. شهرستان بجستان ظرفیت بالایی از نظر سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، انسانی و نیروهای طبیعی (آب و باد) دارد. با توجه به قرارگیری این منطقه روی کمربند خشکی کره زمین، کمبود آب مهم‌ترین چالش در منطقه است که می‌توان با استفاده از شیوه‌های مدرن و مکانیزه در فضای کشاورزی و نیز افزایش مراتع برای استحصال آب و استفاده بهینه از منابع آبی بهره‌وری را تا حد زیادی افزایش داد. مهندس طالبان فرد مدیر اجرایی پروژه ترسیب کربن در استان خراسان رضوی پیش از این در گفت و گو با خراسان درباره اجرای طرح گفته بود: طرح ترسیب کربن با مشارکت منابع طبیعی روستایی که هم‌اکنون در ۱۸ استان کشور در حال انجام است، از سال ۸۲ در سربیشه خراسان بزرگ به صورت پنج ساله آغاز و در سال ۸۷ به علت موفقیت طرح به مدت پنج سال دیگر هم تمدید شد. با توجه به موفقیت‌های به دست آمده و گسترش طرح در دیگر استان‌ها، از سال ۹۲ در شهرستان بجستان از استان خراسان رضوی به صورت آزمایشی، اجرای طرح شروع شد.

■ ویژگی‌های اقتصادی - اجتماعی و اقلیمی محدوده اجرای طرح

*محدوده اجرای طرح در شهرستان بجستان دارای مشخصات و ویژگی‌هایی به شرح ذیل است:
*مجاورت با کویر نمک و قرارگیری در معرض بادهای ۱۲۰ روزه و بادهای موسمی
*خشکسالی‌های مفرط اخیر و ضعف شدید بنیه مالی مردم به دلیل خشکی منطقه و کمبود اشتغال و در نتیجه مهاجرت به دیگر نقاط به ویژه تهران
*وجود نیروی انسانی با اقتصاد متکی به دام پروری و کشاورزی
*وجود معادن متنوع، از جمله معادن نمک
*تنوع گیاهان دارویی در منطقه

■ روستای منصوری

روستای منصوری در فاصله ۵۰ کیلومتری شهرستان بجستان قرار دارد. قدمت این روستا حدود ۲۰۰ سال است. نام این روستا برگرفته از اسم شخصی است که قنات این روستا را احداث کرده است. بر اساس اعلام اداره منابع طبیعی هم‌اکنون جمعیت این روستا بیش از ۱۵۰ خانوار و ۸۵۰ نفر است. شغل اصلی مردم منصوری، کشاورزی و منبع تامین کننده آب آن، چاه است. طبق مطالعات و نیازسنجی اداره منابع طبیعی که در سایت این اداره موجود است نیازهای اهالی روستا تاسیسات زیربنایی شامل احداث استخر ذخیره آب، احداث سالن ورزشی، آسفالت جاده روستا، احداث پارک، ایجاد تعاونی کشاورزی دام‌داری، کارخانه خوراک دام، تامین آب شرب روستا، واگذاری زمین مسکونی، گازرسانی، احداث فضای سبز، درست کردن راه بین مزارع، احداث شرکت نفت، تجهیز خانه بهداشت و خدماتی مثل کنترل سگ‌های ولگرد است. اهالی روستا در جلسات نیازسنجی طرح ترسیب تمایل خود را برای بهره‌گیری از آموزش‌هایی چون کلاس‌های نهضت، آموزش قرآن، کامپیوتر، آموزش طرح‌های گلخانه و... اعلام کردند. بخشی از این آموزش‌ها در قالب دوره‌های کوتاه مدت از جمله خیاطی، پرورش قارچ، تابلوفرش و تعمیر کولر آبی و دوره‌های کامپیوتر با همکاری مرکز فنی و حرفه‌ای برگزار شده است. در مرحله بعد مجریان طرح در روستای منصوری با ۱۳۳ عضو صندوق توسعه روستا را راه‌اندازی کرده‌اند. طبق گزارش ترسیب کربن این روستا، تعداد اعضای این صندوق تا دی ماه سال ۱۳۹۴ به ۲۲۰ نفر رسیده است.

■ روستای فخرآباد

روستای فخرآباد یکی دیگر از روستاهای واقع در پروژه ترسیب کربن در شهرستان بجستان است که در ۳۵ کیلومتری شهر بجستان قرار دارد. این روستا دارای ۵۴۲ خانوار است که شغل آن‌ها کشاورزی و دام‌داری است. آب کشاورزی آن‌ها از چاه عمیق و یک رشته قنات تامین می‌شود. روستای فخرآباد حدود ۴۰۰ سال قدمت دارد. اسم روستا برگرفته از اسم فردی بوده که قناتی در این محل احداث کرده و باعث به وجود آمدن این روستا شده است. به گفته اهالی روستا برادر این فرد منصور بوده که در منصوری ساکن شده و باعث به وجود آمدن روستای منصوری شده است. در گزارش طرح ترسیب کربن این روستا که اداره کل منابع طبیعی استان منتشر کرده، این گونه آمده است: "بررسی هزینه و درآمد حاصل از کشاورزی در این روستا، نشان داد که در بحث کشاورزی، سود حاصل از پسته کاری در روستای فخرآباد قابل توجه است که می‌توان با مدیریت بهتر، هزینه‌ها را نیز کاهش داد. کشت زعفران هم با توجه به این که در زمستان در شرایطی که محصولات دیگر به آب زیادی احتیاج ندارند آبیاری می‌شود سود قابل توجهی برای کشاورزان دارد. نتیجه جلسه تهیه تقویم روزانه و فصلی که با حضور اعضای کمیته موقت روستا برگزار شد نشان داد که شلوغ‌ترین فصل کاری زنان و مردان این روستا فصل بهار است. همچنین در جلسه نیازسنجی که برای بررسی نیازهای روستا و استفاده از آن در برنامه‌ریزی‌های آینده طرح انجام گرفت نیز نتایج نهایی نشان دهنده نیاز به زیرساخت‌های فیزیکی از جمله احداث پمپ بنزین، تشکیل تعاونی، آب شرب روستا، گازرسانی، احداث کتابخانه، سالن ورزشی، دبیرستان، آسفالت جاده، ایجاد فضای سبز و پارک، تعمیر کاروانسرا، احداث کارخانه (شیر، خوراک دام، بسته بندی)، تجهیز درمانگاه، احداث پاسگاه، مدیریت منابع آب، حل مشکل تلفن همراه، واگذاری زمین مسکونی و امکاناتی مانند اینترنت است." در مراحل اجرایی، مجریان طرح در روستای فخرآباد، صندوق توسعه روستا را با ۱۸۲ عضو راه‌اندازی کرده‌اند. طبق گزارش ترسیب کربن این روستا، تعداد اعضای این صندوق تا دی ماه سال ۱۳۹۴ به ۴۴۱ نفر رسیده است.

■ روستای سردق

وجه تسمیه این روستا، کویری بودن آن است. به واسطه این که کویرها در این منطقه از نوع دق هستند و چون از سمت بجستان کویر در ابتدا بوده است به این روستا، سردق گفته شده و بنا به روایتی دیگر در ابتدا، سرادق بوده که به دلیل حالت عشایری و چادر نشینی آن این گونه نام‌گذاری شده است. به گفته خود اهالی قدمت روستا حدود ۲۰۰۰ سال است. این روستا تعداد ۳۴۵ خانوار و حدود ۱۲۰۰ نفر جمعیت را در خود جای داده است که شغل اکثر مردم کشاورزی است.

در گزارش طرح ترسیب کربن این روستا که اداره کل منابع طبیعی استان منتشر کرده، این گونه آمده است: "بررسی هزینه و درآمد حاصل از کشاورزی در این روستا نشان داد که در بحث کشاورزی، کشت زعفران با توجه به این که در زمستان در شرایطی که محصولات دیگر به آب زیادی احتیاج ندارند آبیاری می‌شود سود قابل توجهی برای کشاورزان داشته باشد. نتیجه جلسه تهیه تقویم روزانه و فصلی که با حضور اعضای کمیته موقت روستا برگزار شد نشان داد که شلوغ‌ترین فصل کاری زنان و مردان این روستا فصل بهار است. همچنین در جلسه نیازسنجی که برای بررسی نیازهای روستا و استفاده از آن در برنامه‌ریزی‌های آینده طرح انجام گرفت نیز نتایج نهایی نشان دهنده وجود مشکل در زمینه زمین، حفر چاه، کانون فرهنگی، گازرسانی، آبخیزداری آب شرب و فضای سبز است و همچنین این مطالعات نیاز اهالی روستا را به آموزش‌هایی از جمله صنایع دستی، رصدخانه دستی، گلخانه، پرورش قارچ، آموزش نوین کشاورزی روشن کرد که برای رفع بخشی از این نیازمندی‌ها در قالب چندین دوره، در فصول کم کاری به اهالی با نگاه کارآفرینی و خودکفایی آموزش داده شد." در مراحل اجرایی مجریان طرح در روستای فخرآباد، صندوق توسعه روستا را در تیرماه ۱۳۹۴ راه‌اندازی کرده‌اند. بر طبق گزارش ترسیب کربن این روستا، تعداد اعضای این صندوق تا دی ماه سال ۱۳۹۴ به ۶۶ نفر رسیده است.

■ با این آموزش‌ها حداکثر نیاز روستا تامین می‌شود

در گشت و گذار میدانی ما در سه روستای فخرآباد، منصوری و سردق، نشانی از توسعه روستایی یا اوضاع مناسب کشاورزی دیده نمی‌شد. با این حال به واسطه اجرای طرح‌های هادی روستایی خیابان کشی‌های مناسبی در روستا انجام شده بود، اما بیشتر اهالی از بیکاری و نبود کار مناسب رنج می‌بردند. صادقی دهیار سابق روستای منصوری در توضیح طرح ترسیب کربن، این گونه به ما توضیح می‌دهد: دوستانی از تهران و مشهد در سال ۹۴ به روستای ما آمدند و پس از مدتی با توجه به از بین رفتن مراتع، زمین‌هایی را به وسعت ۸۰ هکتار انتخاب کردند تا در آن‌ها در ختکاری انجام شود. البته این که نتیجه آن فعالیت چه شد و چه مقدار در ختکاری انجام شد، مشخص نیست و من چیزی ندیدم. در زمان اجرای طرح تعدادی کلاس توجیهی و آموزشی نیز برگزار شد. در روستای ما کلاس‌های پرورش قارچ، کامپیوتر و خیاطی و تابلوفرش برگزار شد. از کلاس کامپیوتر استقبال خاصی نشد و بیشتر فرزندان اهالی به شرکت در این کلاس‌ها تمایل نشان دادند. اما کلاس‌های خیاطی برای تعدادی از اهالی خوب بود و آموزش لازم را دیدند.

■ بیشتر وام‌ها در حد چند صد هزار تومان است

صادقی در توضیح فایده این آموزش‌ها می‌گوید: به هر حال تعدادی از خانم‌ها خیاطی یاد گرفتند، اما با نبود بازار فروش و نداشتن چرخ خیاطی لباسی نمی‌فروشند. تعدای از اهالی کیف موبایل و کیف‌های دستی دوختند که به اهالی خود روستا فروخته شد. پس از اتمام کلاس‌ها صندوقی نیز تشکیل شد که من اصلا عضو آن نبودم. قرار بود در این صندوق پنج برابر سپرده‌های اهالی وام پرداخت شود، اما به علت نداشتن سرمایه وام بالای دو میلیون تومان پرداخت نشد. بیشتر وام‌ها هم زیر یک میلیون تومان و در حد چند صد هزار تومان است.

■ هیچ کمکی به بهبود کشاورزی ما نشد

دهیار سابق روستای منصوری که در زمان مسئولیت وی طرح اجرا شده است با بیان این که امسال کشاورزی، افتضاح‌ترین وضعیت را در ۱۰ سال اخیر داشته است، می‌گوید: متاسفانه با این شرایط آفت و آسیبی که به روستا وارد شده است، تا یکی دو سال آینده هم درخت‌ها پوک هستند و محصولی نخواهند داشت. متاسفانه هیچ کمک رسانی از طریق این طرح برای بهبود کشاورزی به ما نشد و تنها تعدادی بذر مناسب از جهاد کشاورزی به ما دادند. همچنین با توجه به سهمیه بندی و محدودیت‌هایی که در مصرف آب داریم، نمی‌توانیم گندم و جو بکاریم.

■ فرشی که دخترم بافت، کسی نمی‌خرد

در مسیر بازدید از روستای منصوری با یکی از کشاورزان همکلام شدیم، پیرمردی حدود ۶۰ ساله که تقاضا می‌کند نامی از او نبریم. او اهل فخرآباد است، اما حرف‌ها و صحبت‌های پیرمرد کشاورز نشان می‌دهد که پیگیر ماجراهای این طرح بوده و اطلاعات خوبی دارد. او درباره این طرح به ما می‌گوید: تعدادی مهندس از مشهد به روستای ما آمدند و کلاس‌هایی هم برگزار کردند، اتفاقا دختر خود من در دو کلاس فرش بافی و خیاطی شرکت کرد. اما مجبور شدم برای او چرخ خیاطی بخرم. یک بار هم بعد از برگزاری کلاس‌ها با کمک دوستش فرشی بافت که در خانه‌مان موجود است. بقیه افرادی هم که به کلاس رفتند همین وضعیت را دارند، چند تا فرش بافته شده که هیچ کس نمی‌خرد.

■ تقریبا شغلی ایجاد نشده است

او در پاسخ به این که کدام یک از کلاس‌ها به ایجاد اشتغال منجر شد می‌گوید: تقریبا شغلی ایجاد نشده است. اما تعدادی از خانم‌ها برای خود و همسایه‌ها خیاطی می‌کنند. یک تولیدی قارچ هم در منصوری ایجاد شد که به تازگی تعطیل شده است، اما دلیل تعطیلی آن را نمی‌دانم. غیر از این کلاس‌ها، صندوقی هم برای روستا تاسیس کردند که به اهالی وام بدهد، اما به این دلیل که طرح و سرمایه اولیه‌ای برای کار ندارند، وامی هم داده نشده است. فکر می‌کنم ده پانزده نفر بیشتر وام نگرفته باشند، افرادی را هم می‌شناسم که چون طرحشان برگشت خورده، وام به آن‌ها تعلق نگرفته است.

■ برای بچه‌ها لباس فرم می‌دوزیم

با پیرمرد زحمت‌کش که خداحافظی می‌کنیم، پس از زمانی کوتاه از خیابان تازه تاسیس ورودی روستا وارد خود روستای منصوری می‌شویم. با تعدادی از خانم‌های روستا هم صحبت می‌شویم، یکی از آن‌ها کلاس خیاطی رفته است و از طرح خبر دارد. اگر چه نام طرح به خاطرش نیست، اما می‌گوید: من و هشت نفر دیگر در کلاس‌های خیاطی شرکت می‌کردیم. کلاس‌های خوبی بود و خیاطی هم یاد گرفتیم. اما کامپیوتر نداشتیم که بتوانیم در کلاس‌های کامپیوتر هم شرکت کنیم. او در پاسخ به این که این کلاس‌ها قرار بوده، برای شما ایجاد اشتغال کند، اکنون وضعیت شما چگونه است، می‌گوید: کاری که نمی‌توانیم بکنیم، اما قبل از شروع مدرسه‌ها برای بچه‌های روستا لباس فرم دوختیم، آن‌هایی که کلاس فرش بافی هم رفتند، فرش‌هایشان را کسی نخریده و روی دستشان مانده است.

■ تنها تولیدی قارچ روستا پس از چند ماه تعطیل شد

از او درباره محل تولید قارچ روستا و کارگاهی که پس از این طرح تاسیس شده است، می‌پرسیم، پاسخ قابل تاملی می‌دهد: بعد از کلاس‌هایی که برگزار شد، یکی از اهالی تولیدی قارچ باز کرد، اما بعد چند ماه وقتی نتوانست قارچ‌هایش را بفروشد، تعطیل کرد و به تهران رفت. ابتدا به بجستان و کاشمر قارچ‌هایش را می‌فروخت، اما بعد از مدتی می‌گفتند سود دهی ندارد و به تهران مهاجرت کردند.

■ از وام به ما چیزی نگفتند

پس از گشت در دو روستای منصوری و فخرآباد که در مجاورت هم قرار دارند، به روستای سردق که در سمت دیگر جاده و روبه روی این دو روستا قرار دارد، وارد شدیم. فضای روستا به واسطه قدمت و جمعیت، خیابان کشی و جاده سازی بهتری شده بود. در ابتدا به سمت خانه معلم روستا راهنمایی شدیم، فرزند این خانواده در کلاس خیاطی طرح ترسیب شرکت کرده بود، اما از نام طرح و صندوق توسعه روستا و وام اصلا خبری نداشتند. فرزند معلم درباره کلاس خیاطی می‌گوید: کلاس خوبی بود، اما در سطح مقدماتی به ما خیاطی یاد دادند، من و کسانی که چرخ خیاطی داشتیم فقط در کلاس‌ها شرکت می‌کردیم اما از وام خود اشتغالی چیزی به ما نگفتند. او یکی از همسایه‌ها را نیز به ما معرفی کرد، خانم معینی هم در کلاس خیاطی شرکت کرده و حتی در صندوق، سپرده دارد، اما تا به حال به او وامی نداده‌اند. خانم معینی می‌گوید: "وام‌ها بیش از یکی دو میلیون نیست، اما همان را هم هنوز به ما نداده‌اند." او در پاسخ به این که چه تعداد وام گرفته‌اند، اظهار بی‌اطلاعی می‌کند.

■ وضعیت کشاورزی بحرانی است

در این بازدید میدانی از سه روستای مجری طرح ترسیب کربن، با یکی از دهیاران به طور مفصل گفت و گو کردیم که از ما خواست نامی از او نبرده نشود. این دهیار با بیان این که اجرای طرح ترسیب یکی دو سال است که در روستاهای اطراف آغاز شده است، می‌گوید: طرح ترسیب در ابتدا قرار بود مسائل و مشکلات ما را حل کند و روستایمان را توسعه دهد، اما در عمل اتفاقی نیفتاد. وضعیت کشاورزی در روستاهای ما به دلیل آفت و سموم در سال‌های اخیر و از طرف دیگر کمبود آب به شدت خراب و بحرانی است. باغ‌های پسته‌ای که سال گذشته ۸۰ تن محصول داشتند، امسال محصولشان به کمتر از هشت تن رسیده است. کشاورزان هم فقط پسته می‌کارند و چیز دیگری نمی‌توانند بکارند، مدتی هم اگر گندم می‌کاشتیم، آب را قطع می‌کردند. با این وضعیت، روز به روز از روستاهای ما مهاجرت به سوی تهران بیشتر می‌شود. وضعیت کشاورزی که بحرانی است، دام‌داری نیز به دلیل نبود مرتع و نداشتن صرفه تعطیل شده است. هیچ کدام از این کارشناسان و مهندسانی هم که به روستای ما مراجعه می‌کنند، کمکی در این زمینه به ما نمی‌کنند. اگر چه بعضا کشاورزی و کمیته امداد به ما کمک می‌رسانند، اما اگر مردم کشاورزی کنند و این کار برایشان سود داشته باشد، دیگر به کمک و وام‌های کمیته امداد نیازی نیست. طرح ترسیب هم با کمک‌هایی که شد، برای خانم‌های روستا مفید واقع شد، اما دیگر خبری از اشتغال و درآمد و سود نیست، زیرا بازاری برای آن‌ها مشخص نشده تا بتوانند در آن جا چیزی بفروشند و درآمد کسب کنند.

■ درآمد پایدار برای روستا به جای طرح‌های بی‌فایده

روستاییان و عشایر یکی از اصلی‌ترین تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و دام‌داری کشور هستند. تحقق امنیت غذایی به عملکرد این دو نهاد بستگی دارد و هر برنامه‌ای که آن‌ها را از ماموریت اصلی خود دور کند باید مورد سوال قرار گیرد. حال با این شرایط وخیم کشاورزی و نبود مرتع در روستاهایی که طرح در آن اجرا می‌شود، بازدید میدانی روزنامه خراسان و اظهارات مسئولان محلی نیز در دو گزارش منتشر شده روزنامه، حاکی از آن است که این روستاها علاوه بر این که در مسیر توسعه قرار نگرفته و شرایط بدی را سپری می‌کنند، مهاجرت از آن‌ها به سمت شهرها نیز متوقف نشده است. در بررسی این مسئله، یکی از مهم‌ترین دلایل تغییر سبک و نگرش زندگی در روستاها، آموزش‌ها و خط دهی روستاییان به مشاغلی مانند تعمیرات کولر، جوشکاری، تولید صنایع دستی و از این قبیل موارد است. این مسیر با گذر زمان و دور شدن کشاورزان و روستاییان از شغل اصلی خود، باعث می‌شود تا با نبود سود و اشتغال در زمینه‌هایی که آموزش دیده‌اند، انگیزه خود را از دست بدهند و به سوی شهرها برای یافتن شغل در زمینه‌های جدید یا آموزش دیده شده در حین طرح ترسیب کربن مهاجرت کنند. توسعه روستایی بدون شک با ایجاد زیرساخت‌های لازم در بخش کشاورزی و دام‌داری و استفاده از شیوه‌های نوین و مکانیزه زمینه ایجاد درآمد را فراهم می‌کند و طی زمانی کوتاه آثار خود را در روستاها نمایان خواهد کرد. روستاییان اگر درآمدی برای گذران زندگی به دست بیاورند و نیازهای لازم برای روستا و محل زندگی شان را تامین کنند با توجه به این که شرایط محیطی برای کشاوری و توسعه روستایی در روستاهای بررسی شده مهیاست و تنها نیاز به آموزش صحیح روش‌ها نو و اصلاحات شیوه‌ای است، به نظر می‌رسد ضرورتی برای اجرای طرح‌های پیچیده و احتمالا بی‌فایده وجود نخواهد داشت. روزنامه خراسان امیدوار است با تغییر رویکرد مسئولان امر در زمینه این طرح و شیوه اجرای آن، نتایج مثبتی شامل حال مردمان زحمتکش روستا شود.

*http://www.undp.org

جدول متوسط [شماره ۶۹۵۷]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی:
۱- پیکار - کنگره هلالی شکل - خمیازه - روزنه ۲- گرز آهنی - سریر - اجبار - لباسی مخصوص بانوان ۳- اسب چاپار - شهر ساحلی - جدید - مکار - از شهرهای استان کرمان ۴- گوهر - پرجمعیت‌ترین جزیره جهان - خواهش - پشت - کوزه سفالی ۵- باعث - ستارگان - نیلگون - مایه حیات ۶- جلودار - بیهوشی - رودی در مرز ایران و ترکمنستان - کجایی که یادت به خیر ۷- مفعول بی‌واسطه - بی‌آبرو - ختم - آرزوها ۸- فهم - ایده - چرک آلود - ریز ریز - دوستی ۹- از نام‌های باری تعالی به معنی بسیار مهربان - روشنایی - حرف همراهی - رستگاری - سپهر ۱۰- آب‌ویرانگر - چروک - مَلِک - رود آلمان ۱۱- جسیم - واحد توان الکتریکی - اگر برعکس شود به معنی آگاه کردن است - نوعی هویج

عمودی:
۱- بازیگر مرد سریال شب‌های بره ۲- خرمافروش - ازماهی‌های کنسروی ۳- روز - من و شما - میوه درختی آفریقایی که به عنوان طعم دهنده نوشابه‌ها استفاده می‌شود ۴- آخرین حرف انگلیسی - بی‌باک - نوبت بازی ۵- شهری در مازندران - پهلو ۶- دومین رود طویل اروپا - دریاچه حمام ۷- کنجد کوبیده - درختی که از شیره آن لاستیک تهیه می‌شود ۸- ماست چکیده - اندک - دورویی ۹- مدافع فوتبالی - فرکانس - یادداشت ۱۰- هادی - شک ۱۱- از محله‌های قدیمی پایتخت - دلاوری ۱۲- حرص - اسمی پسرانه - قدم یک پا ۱۳- نفع - جام جمشید - خرمای تازه ۱۴- درختی با گل‌های زیبای بهاره - علامت ۱۵- پول خارجی - ودیعه ۱۶- کفش چهارپایان - گران‌بها ۱۷- پسوند شباهت - صلابت - گل سرخ ۱۸- گیاه رنگرزی - حرکت اسب شطرنج - پرنده آش سردکن ۱۹- بزرگراه - ستوده ۲۰- از شهرهای استان اصفهان

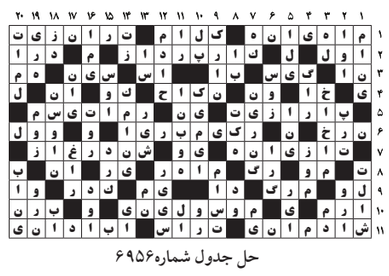

حل جدول شماره ۶۹۵۶

جدول سخت [شماره ۱۷۹]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱- پرده پندار دریدند - نان کاملا برشته - بهره ۲- بخشش و انعام - پدر صنعت اتومبیل سازی - از الحان قدیم موسیقی ایرانی ۳- سبزتیره - لازم و ضروری - مرکز استان الانبار در عراق - پیش قراول ۴- دوام و پایداری - نام سه تن از پادشاهان سلجوقی - اهل سنت بودن - محو و ناپدید کردن ۵- مجاور - نوعی موشک ضد تانک - صبور و بردبار - خسیس پس نمی‌دهد ۶- نوعی ماهی استخوانی خوراکی - رمانی نوشته فهیمه رحیمی، بانوی فقید ادبیات داستانی - مصالح سنگی دانه درشت ۷- حرف همراهی - آب هدر رفته - بلندترین قله رشته کوه‌های زاگرس - دلبر ۸- بانمک - نام مادر امام رضا(ع) - گوشه‌ای در آواز افشاری - قرض ۹- نرم و ملایم - هماهنگ - سهل و ساده - در حال دویدن ۱۰- از تیم‌های فوتبال باشگاهی ایتالیا - به ظاهر آرام و ساده و در باطن موذی است - دستی ۱۱- نمدزین - میزبان المپیک ۱۹۵۶ - رمانی مشهور نوشته سروانتس اسپانیایی.

عمودی: ۱- حرف همراهی عرب - روشن و فروزان - چارق ۲- ترو تازه - روز بیست و هشتم هر ماه شمسی در ایران قدیم ۳- کتابی از صادق هدایت - چراغ پیه سوز قدیمی ۴- پایان پذیر - اصل هر چیز ۵- بازداشتن از انجام کاری - سوره عروس قرآن ۶- انبار کشتی - ردیف، طبقه - کاهگل ۷- قلابی و غیرواقعی - فرو فرستادن ۸- پنجمین ماه سریانی - ماه‌الشعیر ۹- صافی - رمانی نوشته رضا امیرخانی ۱۰- موجب شفا به لطف خدا - عقیده - آغوش ۱۱- پر گویی - قدرت و نیرو - گازی برای تصفیه آب ۱۲- نشانی - شهری در شمال شرقی فرانسه ۱۳- خاستگاه - حافظه اصلی کامپیوتر ۱۴- چینه‌دان مرغ - گیاه قدیمی نافع برای آلزایمر ۱۵- چهارشاخ خرمن بادده - خراب و ویران - اشاره به دور ۱۶- راه عمومی شهر - زندان مسعود سعد سلمان ۱۷- گرداگرد دهان - پایتخت گینه استوایی ۱۸- واضح و آشکار - کاهگل مالی ۱۹- برات مدت‌دار در تجارت خارجی - دین رایج در هندوستان ۲۰- عنوان سران قبایل - پشت گرم - نشانه مصدر جعلی.
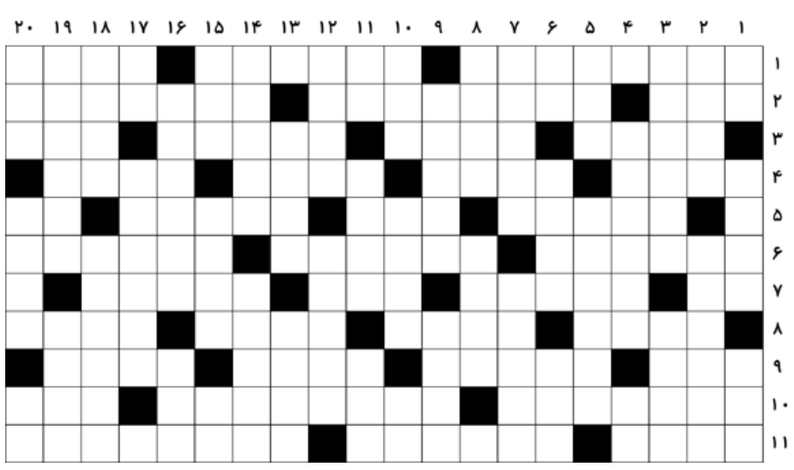
حل جدول شماره ۱۷۸